

חינוך לחיים

פרשת כי תצא

כי תצא למלחמה על אויבך – ועשית מעקה – בן סורר ומורה.

כל יהודי שנולד, בעצם יוצא למלחמה. כל יהודי שקם בבוקר בעצם יוצא למלחמה, נכון לא תשמעו קול רעמי תותחים, אף לא של מטוסי קרב חגים. אבל המאבקים, הדילמות, הנסיונות צצות מכל עבר ולא מרפות!! היצליח אם לא, לבצע או לנסוג, להמשיך או לחדול, להתקרב או להתרחק וכן הלאה בכל יום ובכל שעה, כי תצא למלחמה!!

ה"אור החיים" הקדוש מדגיש בתחילת פרשתינו שזה פרשה רלוונטית לכל איש מאיתנו, האדם, מרגע שהוא חובק את אווירו של העולם צריך להכין את עצמו לקרב, לא פחות. להציב לעצמו סייגים ומסגרות ולהכין תוכניות ומענה לכל הנסיונות.

רעיון זה נרמז גם בהמשך הפרשה, בפרשת מעקה. התורה מצווה על כל יהודי להציב מעקה לגגו, לבל ימעד ממנו איש ארצה. אבל אם נדקדק בפס' נראה משהו תמוה – 'כי יפול הנופל ממנו' ולכאורה הרי יש רק חשש שאם לא יהא מעקה אז משהו יפול, אבל עדיין אף אחד לא נפל!! אז מדוע גבר עכשיו הוא נקרא 'נופל' אם רק בעתיד הוא 'יפול'???

פה התורה מעבירה לנו מסר חשוב ביותר. אל נא תצביע, יהודי יקר, על המעידה כאחרית. זה טעות!! המעידה זה הראשית!! כבר בהתחלה שאתה משאיר גג פתוח בלי מעקה, ברור שזה עניין של זמן שתהיה שם נפילה. אין צורך לחכות שאמבולנס יחכה, למרבה הכאב, סמוך לבניין ויאסוף את הנופל על אלונקה... סוף מחשבה במחשבה תחילה. וכבר בהתחלה נקרא נופל!!!

זה הסוד וההסבר גם בבן סורר ומורה בפרשתינו. מדוע נידון על שם סופו שואלים?? זה לא סוף... זה ההתחלה. הנער אשר בולס עכשיו ככל יכולתו בשר ויין – זולל וסובא ואין לו מעצורים, אין לו מעקה!! הוא נטול מסגרת ומעצורים, לא הכין לעצמו כלי מלחמה במלחמת היצר, נופל בכל בור שנכרה בדרכו וממילא הוא דוהר אל הלא נודע, משכך כבר עכשיו, התהום כבר פעורה בפניו. הוא כבר נקרא 'נופל'... דומה הוא לילד ש'נסחף' במים הטובענים של היום שגועש-גלים. אז נכון, ברגע זה הוא עדיין שוחה ושולט במצב, אבל שיחלום להגיע אל מקום מבטחים... הוא לגמרי רחוק מהיבשה.. המערבולות מחכות בכל פינה... כדאי שיאמין, שהים ודאי יכריע אותו.

'אם נותנים לילד לצמוח ולגדול מבלי לבנות אותו, הוא יוצא פרא אדם' כותב גאון המוסר ר' שלמה וולבה וכך מגדיר את החינוך, בניית מסגרת לילד. אך אותו נער לא טעם מעולם טעם של משמעת, וכתר ברית דמים עם הפורקן. לפיכך אין עצה ואין תבונה אלא לדאוג לבטחונו ושלומו של העולם ולראות את העתיד שהנער הסורר צופן לנו כבר עכשיו, ולעשות את הצעד הנדרש.

חובה עלינו להעמיד גדרים וסייגים על בנינו תלמידנו כבר מגיל קטן להצלחתם.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com

(דרכו)